

Говор првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића у Српској академији наука на међународном скупу „Српско-руски односи у епохи крупних политичких промена (крај 18 – 20. века)“:

„Поштоване даме и господо,
Поштовани академици,

Позната је чињеница, која буди осећај поноса, да Република Србија и Русија имају вишевековне, чврсто утемељене и изразито пријатељске односе. Управо смо прошле године прославили 180-годишњицу успостављања дипломатских односа. Историја наших народа памти и више од тога! Она не заборавља давно развијене и духовно блиске везе, које су одувек подразумевале постојање спремности да једни другима помогнемо у временима када је било најтеже.

{youtube}H8pGzYvb51Y{/youtube}

Период од краја 18. века до краја 20. века представља изузетно динамично историјско раздобље препуно крупних политичких, социјалних, културних и геополитичких промена. То је уједно и епоха обнове и развоја српске државности и у том процесу је Русија, са подршком коју нам је увек пружала, одиграла веома значајну улогу. Наше државе и припадници српског народа су са своје стране, у тешким тренуцима за Русију, којих је такође било у датом периоду, дали свој допринос и пружали помоћ братској земљи.

Посебно значајну улогу у опстајању српског народа и српске културе Русија је на себе узела после две велике сеобе Срба у 17. и 18. веку. Још у време цара Петра Великог, један део Срба се населио у Русији, међу којима је био и Слава Владиславић Рагузински, дипломата у служби Петра Великог. Сеоба Срба у Царску Русију је отворила врата за српске исељенике међу којима су многи оставили неизбрисив траг у руској историји, као што су генерали Михајло Андрејевић Милорадовић, Ђорђе Арсенијевић Емануил, Јован Јегоровић Шивић, Никола Ивановић де Прерадовић, генерал Симеон Гавриловић Зорић и друге истакнуте војсковође. Већина њих је учествовало у Отаџбинском рату 1812. године који је био судбоносан за Русију и у Бородинској бици, у којој су руске царске снаге

поразиле Наполеонову војску.

Русија је одиграла велику улогу почетком 19. века у процесу ослобођења од турске власти и обнављању српске државе. Помагала је у учвршћивању резултата Првог и Другог српског устанка, посебно након Једренског мира, којим је окончан руско-турски рат 1828-29. године, и којим је дата аутономија за земље ослобођене у току Првог српског устанка. Остваривање овог циља омогућила је политика цара Николаја и помоћ Русије у стицању српске државности, формирању уставних основа и стварању спремне војске која је допринела коначном ослобођењу српских територија. Време изградње српске државности тадашње српске кнежевине поклопило се са отварањем руског конзулата у Србији, 1838. године, које је представљао обнављање веза између два народа и две државе у пуном капацитету.

У време Велике источне кризе (1875-1878), Русија је у складу са својим интересима подржала ослободилачке тежње српског народа. Руска држава је војнички и материјално помагала српски народ током ослободилачких ратова 1876-78. и многи од руских добровољаца, предвођених генералом Михајлом Чарњајевим, су и своје животе уградили у темеље нове српске слободе, међу којима и чувени пуковник Николај Николајевич Рајевски.

Имао сам ту част и задовољство да у априлу ове године боравим у Москви, где смо обележили 140. година од отварања Посланства Кнежевине Србије у Санкт Петербургу, које је дошло у једном од преломних тренутака у историји српске дипломатије, након стицања државне независности на Берлинском конгресу и приоритетне потребе решавања судбине српског народа у Старој Србији и Македонији, тада под османском влашћу.

У 20. веку у два светска рата, међусобна подршка и борба на истим странама, уз огромне људске и материјалне губитке, додатно учвршћују везе српског и руског народа. Подсетио бих и на велику солидарност и искрену и братску подршку коју је показала Царска Русија на челу са Николајем Романовим почетком 20. века, који је одлучно стао у одбрану српског народа у једном од најтежих тренутака у својој историји у моменту када је 1914. године Аустроугарска напала Србију и када је Русија ушла у рат. Одлучан захтев руског цара Николаја Романова савезницима да се након повлачења преко Албаније српска војска превезе до Грчке је допринео спашавању великог броја изнемоглих и рањених српских војника.

Након Октобарске револуције 1917. године и трагичних догађаја из грађанског рата, Србија је прихватила на десетине хиљада руских емиграната који су значајно допринели развоју српске привреде, науке, културе и уметности. Посебно место заузима чувени архитекта Николај Петрович Краснов чије је једно од најзначајнијих дела и зграда у којој је данас смештено Министарство спољних послова РС. Не смемо заборавити ни на владика Антонија Храповицког, ни на византолога Георгија Острогорског, као ни на балерину Нину Кирсанову.

Срби и Руси су се и у Другом светском рату борили на истој страни, а ми велику

захвалност дугујемо руским војницима са којима смо заједно ослобађали нашу земљу. Ускоро ћемо обележити 75. годишњицу ослобођења Београда, 20. октобра 1944. године, коју ћемо прославити заједно са нашим руским пријатељима и савезницима у борби против фашизма, а посебну част нам представља долазак на прославу руског премијера Дмитрија Медведева.

Након другог светског рата, чак и у време идеолошких размимоилажења, блискост и подршка два народа остали су нераскидиви.

У току 90-тих година прошлог века, веома тешких за српски народ, протканих ратовима и санкцијама, руски народ нам је пружао подршку и солидарисао се са нама, а од почетка овог века са јачањем руске државе, та подршка је дошла до пуног изражаја. Поводом НАТО агресије против СРЈ, која се десила на измаку 20. века, Русија се солидарисала са српским народом и одлучно осудила тај акт, називајући је операцијом против суверене државе.

Данас су односи Републике Србије и Руске Федерације на историјски највишем нивоу и одликују се динамичном сарадњом на свим пољима и међусобном подршком и разумевањем. Посебно смо захвални Русији на чврстој и доследној подршци територијалном интегритету и суверенитету Србије и напорима да питање Косова и Метохије решимо мирним и дипломатским средствима.

Верни великим идејама и заветима наших предака градимо нову етапу наших односа заснованих на стратешком партнерству наших држава.

Живела Србија! Живела Русија!"

{youtube}qCGLRRJ4zfc{/youtube}

{youtube}7ZrYVfGo0ks{/youtube}

{joomplucat:1921 limit=4|columns=4}